

Små og mellomstore bedrifter med urfolksopprinnelse og immaterialrett

Når det gjelder immaterialrett, fins det ingen «standardstørrelse» som passer alle virksomheter, det være seg små, mellomstore eller store. Små og mellomstore bedrifter som drives av urfolk eller lokalsamfunn, kan imidlertid måtte håndtere tilleggsutfordringer og bekymringer når de begynner å orientere seg i det immaterialrettslige systemet.

Immaterielle rettigheter spiller en nøkkelrolle i å hjelpe små og mellomstore bedrifter med å bygge sterkere og mer konkurransedyktige virksomheter. Finn ut hvordan immaterialrett kan beskytte og fremme tradisjonsbaserte nyskapninger og kreasjoner og støtte gründere med urfolksopprinnelse og deres lokalsamfunn.

1. Beskytt dine tradisjonsbaserte samtidsuttrykk med opphavsrett

Opphavsrett kan beskytte tradisjonsbaserte samtidsuttrykk, som musikk, maleri og skulpturer, mot visse uautoriserte former for bruk, som reproduksjon, tilpasning, distribusjon, kringkasting eller andre former for formidling til publikum. Opphavsrett gir også rett til å hevde rett til eierskap til et arbeid eller et verk og å motsette seg at et arbeid endres på en måte som kunne skade ryktet til den som har skapt verket. Selv om opphavsrett oppstår automatisk når man skaper et verk, anbefales det å søke om registrering av opphavsrett der mulig.

Les mer om opphavsrett *her*.

2. Bruk design- og mønsterregistrering for å beskytte utseende på og følelsen av dine produkter

Designrettigheter (kjent som mønsterrett i enkelte jurisdiksjoner) beskytter de estetiske eller dekorative aspekter ved et produkt heller enn dets funksjonelle aspekter – altså, hvordan det ser ut og kjennes heller enn hvordan det virker eller hva det gjør. Designregistrering kan være relevant for en stor bredde av produkter, fra kunsthåndverk, som smykker, til tekstile uttrykk og stoffer.

Les mer om designregistrering *her*.

3. Registrer karakteristiske urfolksord, -navn og -symboler som varemerker

Å registrere karakteristiske urfolksord, -navn og -symboler som varemerker, kombinert med en velegnet markedsføringsstrategi, kan øke forbrukernes anerkjennelse av varer med autentisitet og av høy kvalitet. Når ditt varemerke først er registrert, vis det med symbol på varemerkeregistrering (®, TM eller lignende) på dine produkter. Strategisk bruk av varemerker som del av en større varemerkebyggingsstrategi kan bidra til å øke kommersiell gevinst for små og mellomstore bedrifter med urfolksopprinnelse.

Les mer om varemerker *her*.

4. Merk dine varer og tjenester med sertifisering og fellesmerker

Sertifisering og fellesmerker kan brukes av et lokalsamfunn for å garantere at varer og tjenester oppfyller gitte krav eller karakteristika, som en spesiell geografisk opprinnelse eller produksjonsmetode. Disse merkene kan muliggjøre varemerkegjennkjennelse og gi forbrukerne visshet hva angår varenes og tjenestenes autenticitet.

5. Lenk dine varer og tjenester til et sted med en geografisk indikasjon

Geografiske indikasjoner er en kollektiv rettighet. De kan gi innehavere av tradisjonell kunnskap og tradisjonelle kulturuttrykk muligheten til å differensiere egne produkter fra konkurrerende bedrifters produkter ved å fremheve eller markere lenken til det geografiske området produktene kommer fra. Geografiske indikasjoner kan også gi muligheten til å oppnå høyere pris.

Les mer om geografiske indikasjoner *her*.

6. Beskytt dine nyskapinger som er baserte på tradisjonell kunnskap

Nye og innovative oppfinnelser basert på tradisjonell kunnskap kan beskyttes av patenter. Med patenter kan oppfinnere få avkastning på sine kommersielt vellykkede oppfinnelser i en tidsbegrenset periode. En patent er en eksklusiv rettighet som tildeles for en oppfinnelse (et produkt eller en prosess som gir en ny måte å gjøre noe på eller tilbyr en ny teknisk løsning på et problem). For å få en patent må teknisk informasjon om oppfinnelsen offentliggjøres i en patentsøknad, som blir publisert slik at andre kan lære av den.

Les mer om patenter *her*.

7. Beskytt din tradisjonelle kunnskap ved å behandle den som forretningshemmeligheter

Lovgivning om forretningshemmeligheter gjør det mulig for små og mellomstore bedrifter å beskytte kulturelt sensitive, hemmelige, hellige og kommersielt verdifulle opplysninger, som tradisjonelle produksjonsprosesser og oppskrifter, og forhindre at slike opplysninger offentliggjøres, erverves eller brukes av andre uten samtykke. For eksempel kan du, heller enn å dele opplysninger om hvordan dine produkter produseres, fokusere på det unike ved dine produkter og tjenester og deres forbindelse med din tradisjonelle kunnskap og ditt lokalsamfunn.

Les mer om å beskytte forretningshemmeligheter [her](#).

8. Bruk lovgivning om utilbørlig konkurranse som forsvarsmekanisme

Små og mellomstore bedrifter og gründere med urfolksopprinnelse eller fra lokalsamfunn med etablert rykte, særpreg og «goodwill» eller velvilje i produksjonen av tradisjonelle produkter, kan bruke lovgivning om utilbørlig konkurranse for å fremme innvendinger mot usanne påstander om et produkts eller en tjenestes forbindelse til urfolk eller lokalsamfunn der falske eller kopierte produkter presenteres som ekte i markedet. Det er ditt ansvar å overvåke markedet for å oppdage uautorisert bruk av dine immaterielle rettigheter.

9. Bruk tilgjengelige ressurser for små og mellomstore bedrifter og gründere med urfolksopprinnelse eller fra lokalsamfunn

Å registrere og håndheve immaterielle rettigheter kan bli dyrt. Mens WIPOs Avdeling for tradisjonell kunnskap ikke kan yte juridisk rådgivning og bistand som sådan, kan avdelingen ofte kunne henvise små og mellomstore bedrifter og gründere med urfolksopprinnelse eller fra lokalsamfunn til fri rettshjelp eller subsidierte juridiske tjenester. Avdelingen for tradisjonell kunnskap kan kontaktes på grtkf@wipo.int.

For mer informasjon om hvordan det immaterialrettslige systemet kan støtte små og mellomstore bedrifter og gründere med urfolksopprinnelse, sjekk disse publikasjonene:

Protect and Promote Your Culture: A Practical Guide to Intellectual Property for Indigenous Peoples and Local Communities

Intellectual Property and Folk, Arts and Cultural Festivals: Practical Guide

Background Brief 5: Intellectual Property and Traditional Handicrafts

Making a Mark – An introduction to Trademarks for Small and Medium-sized Enterprises

Looking Good: An Introduction to Industrial Designs for Small and Medium-sized Enterprises

Creative Expression: An Introduction to Copyright and Related Rights for Small and Medium-sized Enterprises

Inventing the Future: An Introduction to Patents for Small and Medium-sized Enterprises

World Intellectual Property Organization
34, chemin des Colombettes
P.O. Box 18
CH-1211 Geneva 20
Switzerland

Tel: +41 22 338 91 11
Fax: +41 22 733 54 28

To contact WIPO's External Offices
visit www.wipo.int/about-wipo/en/offices

© WIPO, 2022

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

The CC license does not apply to non-
WIPO content in this publication.

Cover: Getty Images / © Narcis Grigore,
© Frans Lemmens; unsplash.com /
© Helen Shi, © Rohit Arora

DOI: 10.34667/tind.46506